

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14424/2023
22.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Јасмине Симовић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Миле Живановић адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Душан Вујошевић адвокат из ..., ради накнаде штете и стицања без основа, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2757/22 од 24.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 22.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2757/22 од 24.01.2023. године, става другог и петог изреке.

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2757/22 од 24.01.2023. године у ставу првом тачка а, преко износа од 2.100 евра са досуђеном каматом, ставу четвртном и шестом изреке и у том делу предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 2757/22 од 24.01.2023. године укинута је пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 1368/2021 од 27.06.2022. године и обавезана тужена да плати тужиоцу износ од 8.600 евра са каматом по стопи коју прописује Централна Европска банка почев од 25.11.2010. године до 25.12.2012. године, а од тада па све до исплате са законском затезном каматом, а одбијен захтев за исплату тражене камате на досуђени износ почев од 07.08.2009. године до 25.11.2010. године (став први изреке, тачке а) и б); обавезан тужилац да на име накнаде материјалне штете настале у периоду од 01.01.2007. године до 01.06.2009. године исплати туженој износ од 1.653.487,60 динара са законском затезном каматом на износ од 317.692,02 динара почев од 01.01.2008. године, на износ од 710.299,57 динара почев од 01.01.2009. године и на износ од 625.495,94 динара почев од 01.01.2010. године (став други изреке); одбијен противтужбени захтев којим је тражено да се тужилац обавезе да на име накнаде материјалне штете исплати туженој износ од 231.000,00 динара са затезном каматом од 30.05.2009. године до исплате (став четврти изреке); обавезан тужилац да на име накнаде материјалне штете исплати туженој износ од

12.465,00 динара са затезном каматом од 07.05.2009. године до исплате (став пети изреке) и одлучено да свака парнична странка сноси своје трошкове поступка (став шести изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизије су благовремено изјавиле обе странке – тужилац, против одлука садржаних у другом, петом и шестом ставу изреке због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, а тужена против одлука садржаних у ставу првом тачка а) изреке, преко износа од 2.100 евра са досуђеном затезном каматом, става четвртог и шестог изреке због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеним ревизијама, на основу члана 403. став 2. тачка 3. и члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца делимично основана и да је ревизија тужене основана у целости.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијским наводима тужиоца да побијана пресуда има недостатака због којих се њена правилност не може испитати, јер је изрека неразумљива и противречна сама себи и датим разлозима, односно да не постоје разлози о битним чињеницама, а они који су дати су нејасни и противречни, указује се на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана која није законски разлог за ревизију (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 16.10.2001. године ступио на рад у апотеку „ВВ“ у ..., по уговору о раду без датума који је закључио са туженом, ради обављања послова Након отварања друге апотеке (апотека „ГГ“) тужилац је наставио са радом у том објекту и поред послова фармацеутског техничара, по договору са туженом, обављао и послове набавке робе, уплате пазара и располагања средствима на рачуну, за шта је имао депоновани потпис у банци код које је отворен рачун означене апотеке. Радни однос тужиоца престао је на основу решења тужене од 07.08.2009. године о отказу уговора о раду због повреде радне обавезе – противправног располагања новцем и документацијом која је поверена тужиоцу у вршењу апотекарских послова набавке и продаје лекова и плаћања обавеза према добављачима, чиме је послодавцу проузрокована штета.

Тужена је тим поводом поднела и кривичну пријаву против тужиоца због учињеног продуженог кривичног дела злоупотребе службеног положаја, и преузела његово кривично гоњење у својству оштећеног као тужиоца. Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж1 711/18 од 19.03.2019. године усвојена је жалба браниоца окривљеног и преиначена првостепена пресуда. Пресудом другостепеног суда, тужилац – окривљени је због промене Кривичног законика ослобођен од оптужбе да је у периоду од 01.01.2007. године до 01.06.2009. године искористио свој службени положај и присвојио део пазара у износу од 1.653.487,60 динара, а због наступања застарелости оптужба је одбијена у делу којим му је на терет било стављено прибављање имовинске користи извршено закључењем уговора о стипендирању са својом ћерком, по којем је у периоду од 31.10.2005. године до 29.05.2009. године

исплаћено укупно 231.000,00 динара, и наплатом дела цене продате робе преко његовог текућег рачуна.

Објекат апотеке „ГГ“ отворен је заједничким средствима странака, али њихов међусобни однос поводом извршених улагања није уређен писаним уговором. Тужилац је у том заједничком улагању учествовао са износом од 6.500 евра које је позајмио од родитеља своје супруге, сматрајући ортачким улогом по основу усменог закљученог уговора са туженом, који се није реализовао због противљења њеног супруга да се такав уговор закључи.

Књиговодствена евиденција апотеке „ГГ“ вођена је путем трговачке књиге (просто књиговодство). У трговачкој књизи су уплате које је извршила апотека „ВВ“, намењене за исплату зарада запослених, књижене као уплата пазара апотеке „ГГ“, што је створило привид више уплаћеног пазара за износ уплаћен по другом основу, а не по основу оствареног пазара. Због тога је било врло тешко уочити да се на жиро-рачун означене апотеке уплаћују мања средства од износа који је „прокуцан“ на фискалној каси.

Вештачењем је утврђено да укупан мање предати пазар апотеке у периоду од 01.01.2007. године до 01.06.2009. године износи 1.653.487,60 динара – у 2007. години 317.692,02 динара, у 2008. години 710.299,57 динара и у 2009. години 625.459,94 динара. На исти начин утврђено је да је тужиочевој ћерци, на основу уговора о стипендирању, исплаћен износ од 63.000,00 динара, а без уговора износ од 168.000,00 динара. Купац ДД је за робу купљену у апотеци исплату цене извршио на текући рачун тужиоца, а не на текући рачун апотеке.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је правилном применом материјалног права одлучио о делу противтужбеног захтева за исплату новчаног потраживања по основу мањка пазара уплаћеног на рачун апотеке у означеном периоду и износа које је купац робе уплатио на рачун тужиоца.

Одредбом члана 154. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити, уколико не докаже да је штета настала без његове кривице. Одговорност за штету по наведеној одредби заснована је на претпостављеној кривици штетника. Према члану 155. тог Закона, штета је и умањење нечије имовине (обична штета).

Тужилац је у апотеци „ГГ“ обављао послове уплате пазара, односно располагања средствима на рачуну апотеке. Због тога је он, у смислу наведене одредбе члана 154. став 1. Закона о облигационим односима, одговоран за обичну штету која је туженој проузрокована уплатом пазара у мањем износу од оствареног продајом робе и евидентираног кроз фискалну касу. Постојање штете и њена висина утврђени су вештачењем. Налазом вештака утврђено је и да су у књиговодственој евиденцији – трговачкој књизи, евидентирани уплате по другим основама (средства за исплату зарада запосленима) и књижене као уплате пазара.

Тужилац у ревизији понавља своје тврдње изнете током поступка – да је запосленима у апотеци део зараде исплаћиван у готовом новцу и да су на исти начин плаћане услуге одржавања хигијене у објекту, односно плаћана закупнина власнику локала, као да је и сама тужена узимала готовину из касе за сопствене потребе, односно

да јој је сваког месеца куповано 1.000 евра. Из тих разлога, тужилац оспорава налаз и мишљење вештака, сматрајући да исти није од пресудног значаја за одлуку о противтужбеном захтеву, већ да су много битније наведене чињенице које су морале бити узете у обзир приликом вештачења.

По оцени ревизијског суда, ови наводи тужиоца нису основани. Вештачење је обављено на основу књиговодствене документације – података о оствареном пазару и података о извршеној уплати пазара, на основу чега је утврђено да је на рачун апотеке био уплаћиван мањи износ од износа оствареног продајом робе. Чињенице о готовинским исплатима које износи ревидент вештак није могао узети у обзир, јер о томе нема писаних доказа, а оне се доказују другим доказним средствима. Исказима лица запослених у апотеци тужене утврђено је да им је део зараде исплаћиван и у готовом новцу, али се на основу тих исказа не може поуздано утврдити да ли су те исплате вршене готовином узетом из касе, пре уплате пазара на рачун апотеке, или из новца подигнутог са рачуна. У готовини су плаћане и услуге лица која су одржавала хигијену у локалу, као и закупнина за локал, али се из исказа сведока који су саслушани на те околности такође не може поуздано утврдити да су те исплате извршене новцем узетим из касе. Осим исказа тужиоца нема других доказа да је тужена узимала новац из касе по свом нахођењу, нити да јој је сваког месеца од оствареног пазара купован и предаван износ од 1.000 евра. Исказ тужиоца, као странке заинтересоване да супротна страна не успе у овом спору, другостепени суд је у том делу правилно оценио и није га прихватио, имајући у виду и правило о терету доказивања по којем је тужилац те чињенице био дужан доказати до нивоа њиховог поузданог утврђења.

Навод ревидента да је тужена свакодневно била присутна у апотеци и вршила контролу њеног пословања, тако да јој није могло остати непознато да је на рачун уплаћиван мањи износ од оствареног пазара, није основан. Налазом вештака утврђено је да су у трговачкој књизи биле прокњижене и уплате које нису настале прометом робе, већ су биле намењене исплати зараде запослених, што је створило привид о више уплаћеном пазару и отежало уочавање да се на рачун уплаћује мањи износ од оног који је остварен продајом робе и евидентиран кроз фискалну касу.

Неосновано се ревизијом тужиоца оспорава оцена изведених доказа, исказа тужиоца и сведока ДД, у вези са чињеницом да је роба коју је означени сведок купио у апотеци, а није платио готовином, плаћена уплатом на текући рачун тужиоца, а не на жиро-рачун апотеке.

Из тих разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлуку о тужбеном захтеву којим је тражена исплата износа од 6.500 евра другостепени суд је донео применом члана 210. Закона о облигационим односима. По становишту тог суда, заснованом на оцени исказа сведока – лица која су тужиоцу позајмила износ од 6.500 евра за потребе које су им саопштили тужилац и њихова супруга, тужилац је у отварање апотеке „ГГ“ уложио означени износ са намером да буде у ортаклуку са туженом и да деле добит од пословања, али да тај однос није реализован, а уложена новчана средства нису враћена тужиоцу ни кроз увећану плату, како је то тврдила тужена, која није спорила тужиочево улагање до висине од 3.160 евра.

Део противтужбеног захтева којим је тражена накнада штете у висини стипендије исплаћене тужиочевој ћерци одбијен је са образложењем да је оценом изведених доказа – исказа тужиоца и његове ћерке, утврђено да је уговор о стипендирању закључен по усменом одобрењу тужене и да је стипендија исплаћивана са њеним знањем, због чега нема одговорности тужиоца за потраживану штету у износу од 230.000,00 динара, у смислу чланова 154, 155. и 185. Закона о облигационим односима. С тим у вези, другостепени суд није прихватио исказ тужене да није имала сазнања о стипендирању ћерке тужиоца, налазећи да је тужилац водио посебну евиденцију о стипендији коју је држао на видном месту, у коју је тужена могла извршити увид и без стручног знања, при чему се и сама тужилац изјаснила да не би имала ништа против стипендирања тужиоцеве ћерке.

По оцени ревизијског суда, основани су наводи тужене којима се оспорава оцена изведених доказа и из тог разлога утврђено чињенично стање битно за одлуку о тужбеном и делу противтужбеног захтева.

Одредбом члана 8. ЗПП прописано је да суд одлучује по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине, и на основу резултата целокупног расправљања, које ће чињенице узети као доказане. Наведеном одредбом установљено је начело слободне оцене доказа, засновано на слободном судијском уверењу, које ипак мора бити образложено навођењем разлога зашто је једном доказу поверовано, а другом није.

О правном односу у који су странке ступиле поводом отварања апотеке нема писменог уговора о заједничком улагању новчаних средстава, којег је неспорно било – тужена не спори да је тужилац у отварање друге апотеке уложио одређена новчана средства, али не у оном износу који тужилац тврди. За такав правни посао није прописана обавезна писмена форма уговора, тако да се он може закључити и у усменој форми, а његово постојање и садржина – права и обавезе уговарача, доказују се другим доказним средствима.

О природи и садржини њиховог правног односа странке се различито изјашњавају. Поднета тужба заснована је на тврдњи тужиоца да је са туженом постигао договор о заједничком отварању апотеке, у коју ће свако од њих уложити исста новчана средства и делити добит остварен њеним пословањем. Тужиочеву тврдњу о износу уложених средстава и садржини споразума странака потврђују искази одређених сведока, који о томе имају посредна сазнања стечена од тужиоца и његове супруге, а којима је другостепени суд поверовао (у склопу исказа парничних странака и других изведених доказа). Тужилац тврди и да тај уговорни однос није реализован, јер му осим зараде није исплаћиван део добити, због чега потражује да му се уложена средства врате. Правни основ његовог тужбеног захтева је у члану 210. став 2. Закона о облигационим односима.

Тужена тврди да такав договор није постојао, али да су тужиоцу уложена средства враћена јер му је исплаћивана зарада већа од оне која је плаћена другим фармацеутским техничарима, па и дипломираним фармацеутима запосленим у истој апотеци.

У том контексту, по налажењу ревизијског суда, основано се у наводима тужене изнетим у ревизији указује да приликом оцене изведених доказа нису са дужном пажњом цењени искази странака и искази сведока, нарочито оних који имају само посредна сазнања о битним чињеницама, а чији су извор тужилац и његова супруга. С тим у вези се основано указује и да није разјашњено понашање тужиоца у дужем временском периоду, односно разлози због којих, ако је постојао ортачки однос, за све године док је тај однос трајао није захтевао да му се исплаћује добит, или због тога раскинуо уговорни однос и захтевао враћање уложених средстава, односно зашто није захтевао враћање уложених средстава одмах након отварања апотеке, ако му та средства нису била враћена ни кроз увећану зараду.

Из тих разлога, за сада се на основу изведених доказа и њихове оцене, не може поуздано закључити ни о истинитости тврдње тужене да су уложена новчана средства тужиоцу враћена кроз увећану зараду, јер се у погледу те чињенице оне нису детаљније изјашњавале.

Противречност исказа странака постоји и у вези са чињеницом стипендирања тужиоцеве ћерке. О тој чињеници постоји уговор о студентској стипендији од 01.10.2005. године, закључен за школску 2005/2006 годину, на новчани износ од 4.500 динара месечно. Уговор је за апотеку потписао тужилац. Тужиоцевој ћерци је стипендија исплаћивана и за наредне школске године, за које нису закључени писани уговори о стипендирању, а стипендија је од јануара 2007. године до маја 2009. године исплаћивана и у увећаном износу од 6.000,00 динара месечно.

Другостепени суд оценом изведених доказа закључује да је тужена имала сазнање о закљученом уговору о стипендији. Међутим, суд не разјашњава разлоге због којих, ако је тако, уговор од 01.10.2005. године није потписала тужена, већ је то учинио тужилац, а нарочито зашто за следеће школске године нису закључивани писани уговори о стипендирању на основу којих би се вршила исплата стипендије, ако је тачно да се тужена сагласила са стипендирањем тужиоцеве ћерке.

Следствено изложеном, по оцени Врховног суда, чињенично стање од значаја за одлуку о тужбеном захтеву (преко износа од 2.100 евра) и делу противтужбеног захтева за накнаду штете у висини стипендије исплаћене тужиоцевој ћерци, није поуздано и у потпуности утврђено.

Из тог разлога, побијана другостепена пресуда је морала бити укинута у означеном делу, и предмет у том делу враћен другостепеном суду на поновно суђењу.

У поновљеном суђењу другостепени суд ће извођењем предложених доказа, укључујући и доказ суочења странака на све разлике у њиховим исказима (члан 283. у вези члана 255. став 3. ЗПП) и њиховом оценом по слободном и образложеном судијском уверењу (члан 8. ЗПП) поуздано утврдити и разјаснити све чињенице за основаност тужбеног и дела противтужбеног захтева, а уколико се на основу предложених и изведених доказа нека чињеница не може поуздано утврдити, о њеном постојању одлучиће се применом правила о терету доказивања (члан 231. ЗПП). По поузданом утврђењу свих битних чињеница другостепени суд ће правилном применом члана 210. став 2. и чланова 154, 155. и 185. Закона о облигационим односима одлучити о захтевима странака, а у случају усвајања тужбеног захтева који гласи на

новчано потраживање у страниј валути, примениће и одредбу члана 395. наведеног Закона.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

Са свега наведеног, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић